

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
დავის ალტერნატიული გადაწყვეტის ეროვნული ცენტრი

დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა

ნელინდგული, 2018-2019

სპეციალური გამოცემა

ირაკლი ლეონიძე*

მარიამ ნუცუბიძე**

სანოტარო მედიაციის ინსტიტუტის თავისებურება ქართულ სამართალში და მისი განვითარების პერსპექტივა

სტატიაში განხილულია ქართულ სამართლებრივ სივრცეში არსებული სანოტარო მედიაციის ინსტიტუტი, როგორც ნებაყოფლობითი, ისე სავალდებულო სანოტარო მედიაციის ფორმით და სამედიაციო მორიგების აღსრულების მექანიზმები. ნაშრომში წარმოდგენილია სანოტარო მედიაციის როლი და მნიშვნელობა იმ ფონზე, როდესაც „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტი ჯერ კიდევ არ არის მიღებული. ამ თვალსაზრისით ნიშანდობლივია, რომ 2012 წლის 16 მარტის საკანონმდებლო ცვლილების შედეგად „ნოტარიატის შესახებ“ საქართველოს კანონს დაემატა 38¹ მუხლი – „სანოტარო მედიაცია“, რომელიც ამოქმედდა 2012 წლის პირველი ივლისიდან.

ქართული ნოტარიატის საფუძველზე სანოტარო მედიაციის საკანონმდებლო დონეზე დანერგვა, განპირობებული იყო ამ ინსტიტუტის ძლიერი და სტაბილური ხასიათით, შესაბამისად, ქართულ ნოტარიატს სანოტარო მედიაციის კარგი რეკლამირება უნდა მოეხდინა, სტატიაში შეფასებული იქნება თუ რა დოზით და ფორმით განვითარდა მედიაციის ერთ-ერთი სახე – სანოტარო მედიაცია ქართული ნოტარიატის სამართლებრივ ბაზაზე და ხომ არ მოხდა მისი იდეური შთანთქმა სანოტაროსამართლებრივი კანონმდებლობის ზეგავლენით.

საქართველოს პოლიტიკური კურსისა და მისწრაფებიდან გამომდინარე აუცილებელია ეროვნული კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ჰარმონიზაცია

* ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის ბაკალავრიატის სტუდენტი, თსუ-ის დავის ალტერნატიული გადაწყვეტის ეროვნული ცენტრის სტაჟიორი.

** ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის ბაკალავრიატის სტუდენტი.

და დაახლოება. ქართული ნოტარიატის საფუძველზე დამკვიდრებული სანოტარო მედიაცია კი მრავალ ლოგიკურ კითხვას აჩენს მისი რაობისა და ფუნქციონირების ნაწილში. საქართველოში დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული საშუალებების გაძლიერება დღითიდღე გარდაუვალი აუცილებლობა ხდება. ნაშრომში ნარმოჩენილია სანოტარო მედიაციის მექანიზმის როლი დავის გადაწყვეტის სისტემაში და მისი განვითარების სამომავლო პერსპექტივა.

საკვანძო სიტყვები: მედიაცია, სანოტარო მედიაცია, სანოტარო მოქმედება, სამედიატორო შეთანხმება, მორიგების აქტი, საალსრულებო ფურცელი, ნოტარიატი, აკრედიტებული მედიატორი ნოტარიუსი, სამედიაციო საზღაური.

1. შესავალი

მედიაცია დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული საშუალებაა. ეს არის ლოგიკური და ინტერაქციული მოლაპარაკების პროცესი, რომელსაც უძღვება მხარეთა მიერ შერჩეული კომპეტენტური პირი – მედიატორი.¹ განსაკუთრებით საინტერესოა მედიაციის ერთ-ერთი სახის – სანოტარო მედიაციის პროცესი, როცა მხარეები ირჩევენ ნოტარიუს მედიატორს,² ორმაგი დაცულობის სტანდარტით.

სანოტარო მედიაცია ქართული ნოტარიატის შვილობილი ინსტიტუტია, რომელიც იმდენად შეერწყა მას, რომ „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტთან გაუცხოვდა კიდევ.³ სანოტარო მედიაციის პრინციპები კერძოსამართლებრივი პრინციპების სინთეზია, რაც განაპირობებს მედიაციის პროცესში მიღებული გადაწყვეტილების სიცოცხლისუნარიანობას, თუმცა შეუთანხმებლობის შემთხვევაში მხარეს არ ეკარგება სასამართლოსადმი მიმართვის უფლება.⁴

¹ ცერცვაძე გ., მედიაცია, თბ., 2010, 178.

² საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის ოფიციალური ვებგვერდი, მედიატორი ნოტარიუსები, <<https://www.notary.ge/geo-1379-mediatori-notariusebi>>, [14.06.2019].

³ „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტი, (№07-2/319/9).

⁴ საქართველოს კანონი „ნოტარიატის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 04.12.2009, მე-5 მუხლი.

მედიატორი ნოტარიუსი დამოუკიდებლად და მიუკერძოებლად მოქმედებს და უზრუნველყოფს, მედიაციის პროცესის განმავლობაში მხარეთა შესაძლებლობების თანასწორობის პრინციპის დაცვას.⁵ ცალსახაა, რომ მედიაციის ისეთი უპირატესობები, როგორცაა: კონფიდენციალურობა,⁶ დროის დაზოგვა,⁷ ეკონომიურობა,⁸ მხარეთა ჩართულობა გადანყვეტილების მიღების პროცესში,⁹ ინფორმირებულობა, მხარეთა თვითგამორკვევის,¹⁰ ურთიერთობის შენარჩუნების შესაძლებლობა,¹¹ ეს და სხვა პრინციპები,¹² თავისუფლად მოქმედებს სანოტარო მედიაციის პროცესში. ორმაგი სტანდარტის სახით, მედიატორი ნოტარიუსის უფლებამოსილების განხორციელების ნაწილში, ერთვება სანოტარო სამართლის ძირითადი პრინ-

⁵ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, მე-100 მუხლის მე-2 ნაწილი.

⁶ *ცერცვაძე გ. (რედ.), არევაძე მ., ვასაძე ე., თვაური რ., ივანიძე გ., მახაური პ., ყიფიაშვილი თ., ტაკაშვილი ს., ხუჭუა თ., ჯიბლაძე ბ.*, მედიაციის სამართლებრივი რეგულირების პერსპექტივები საქართველოში, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დავის ალტერნატიული გადაწყვეტის ნაციონალური ცენტრი, თბ., 2013, 67-69.

⁷ *ჩიტაშვილი ნ.*, სამართლიანი შეთანხმება როგორც მედიაციის ეთიკური ურღვევების საფუძველი, *ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა – ნელინდეული 2016“*, თსუ-ის გამომცემლობა, 2017, 10.

⁸ *კოპალეიშვილი პ.*, საზღვაო დავაზე მიღებული უცხო ქვეყნის საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების ცნობა-აღსრულების პრობლემები საქართველოში, *ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა – ნელინდეული 2016“*, თსუ-ის გამომცემლობა, 2017, 57.

⁹ *ჯავახიშვილი ლ.*, არასრულწლოვანთა განრიდებისა და მედიაციის პროგრამის მიმოხილვა, *ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა – ნელინდეული 2016“*, თსუ-ის გამომცემლობა, 2017, 183.

¹⁰ *ჩიტაშვილი ნ.*, მედიაციის ეთიკის რეგულირების ფარგლები და ეთიკის სტანდარტით ბოჭვის ადრესატები, „სამართლის ჟურნალი“, თსუ-ის გამომცემლობა, №1, 2016, 30.

¹¹ იქვე, 33.

¹² *ბარნაბიშვილი გ., ნიკლაური ს.*, სამედიაციო მორიგების აღსრულების საკითხი საქართველოში, *ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა – ნელინდეული 2017“*, თსუ-ის გამომცემლობა, 2018, 8.

ციპები: დამოუკიდებლობა,¹³ მიუკერძოებლობა,¹⁴ სამოქალაქო პასუხისმგებლობა¹⁵ და სხვა.

საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის ოფიციალურ ვებ-გვერდზე განთავსებულია, სანოტარო მედიაციის სამართლებრივი დახასიათება, რომელიც მოქალაქეებს(დაინტერესებულ პირებს, შემდგომში მხარეებს) საშუალებას აძლევს გაეცნონ სანოტარო მედიაციის არსს, უპირატესობებსა და ინსტიტუტით სარგებლობის ინსტრუქციას, რაც სანოტარო მედიაციის რეკლამირების ეფექტურ საშუალებად შეიძლება ჩაითვალოს.¹⁶

აღსანიშნავია, რომ მორიგების აქტი სანოტარო აქტია.¹⁷ მასში იკვეთება მისი აღსრულების რეალური შესაძლებლობა, რომელიც სანოტარო მედიაციის ინსტიტუტს ქმედითს ხდის. მორიგების აქტი ქართულ ნოტარიატსა და მედიაციის ინსტიტუტს შორის არსებული სამართლებრივი ხიდია, ნოტარიუსის მონაწილეობა კი სამართლებრივი სიცხადის გარანტი.¹⁸

მედიაციის აქტიური განვითარებისა და დანერგვის პროცესი საქართველოში 2011 წლიდან დაიწყო.¹⁹ სანოტარო მედიაციის ინსტიტუტი კი 2012 წელს დაინერგა.²⁰ ქართული მარ-

¹³ იხ. გოგოლაძე მ., მარიამიძე გ., სანოტარო სამართალი, თბ., 2016, 67.

¹⁴ იქვე, 69.

¹⁵ იხ. სუხიტაშვილი დ., სანოტარო სამართალი, თბ., 2012, 19-20.

¹⁶ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის ოფიციალური ვებგვერდი, სანოტარო მედიაცია, <<https://www.notary.ge/geo-1424-sanotaro-mediacia>>, [14.06.2019].

¹⁷ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, 109-ე მუხლის მე-2 ნაწილი.

¹⁸ ლევაშვილი დ., კუპრაშვილი რ., ნოტარიუსის უფლებამოსილების ფარგლები სააღსრულებო ფურცლის გაცემისას, „სამართლის ჟურნალი“, თსუ-ის გამომცემლობა, №2, 2016, 78.

¹⁹ ოქროპირიძე ბ., მედიაცია – სიახლე თანამედროვე ქართულ სამართალში და მისი განვითარების პერსპექტივა საერთაშორისო გამოცდილების საფუძველზე, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა – წელიწდეული 2012“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2013, 33.

²⁰ იხ. ჭიტაშვილი რ., მედიაციის უპირატესობანი არბიტრაჟთან შედარებით, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა – წელიწდეული 2013“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2014, 146.

თლმსაჯულების დახვეწის პროცესში და სასამართლო ინსტანციათა გადატვირთულობის ფონზე მედიაციის ინსტიტუტი ჯერ კიდევ არ არის საბოლოოდ ფორმულირებული, სავარაუდოა რომ მისი მიმაგრება ქართულ ნოტარიატზე ამავე მიზეზით იყო ნაკარნახევი. ძლიერ და დამოუკიდებელ ქართულ ნოტარიატს, მედიაციის კარგი რეკლამირება უნდა მოეხდინა.²¹ სამწუხაროდ, მოსახლეობის ნაკლები დაინტერესება, სანოტარო მედიაციას უმოქმედოს ხდის, ხოლო მსგავსი „მიმაგრებები“ მედიაციის საკანონმდებლო დონეზე მოწესრიგებას აყოვნებს. ცხადია, რომ ქართული სოციალური და კულტურული რეალობიდან გამომდინარე უნდა მოხდეს მედიაციის ეტაპობრივი გენერირება, როგორც დამოუკიდებელი საკანონმდებლო აქტის.²² ამ ეტაპზე კი მიზანშეწონილია სანოტარო მედიაციის ინსტიტუტის განხილვა ქართული ნოტარიატის სამართლებრივ ფარგლებში.²³

სტატიის მიზანია სანოტარო მედიაციის ინსტიტუტის სპეციფიკის შეფასება და მისი განვითარების შედარებითსამართლებრივი ანაზილი. დადგენა იმისა, 2012 წელს დანერგილი სანოტარო მედიაცია ხომ არ იქცა ქართული ნოტარიატის განუყოფელ ნაწილად, თუ „მედიაციის შესახებ“ კანონის პროექტის საკანონმდებლო დონეზე მოწესრიგებამდე ვითარდება „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციაში.²⁴

²¹ ცერცვაძე გ. (რედ.), არევაძე მ., ვასაძე ე., თვაური რ., ივანიძე გ., მახაური პ., ყიფიაშვილი თ., ტაკაშვილი ს., ხუჭუა თ., ჯიბლაძე ბ., მედიაციის სამართლებრივი რეგულირების პერსპექტივები საქართველოში, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დავის ალტერნატიული გადაწყვეტის ნაციონალური ცენტრი, თბ., 2013, 72.

²² წულაძე ა., სასამართლო მედიაციის ქართული მოდელი ევრო-ამერიკულ პრიზმაში, თბ., 2016, 142.

²³ იხ. საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის წესდება, თბ., 2018, მუხლი 1.

²⁴ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, 99-ე მუხლი. ეს თავი განსაზღვრავს სანოტარო მედიაციის წარმოების ზოგად პრინციპებს, სანოტარო მედიაციის პროცესში ნოტარიუსის მო-

სასურველია მედიაციის ისეთი სახის, როგორც სანოტარო მედიაცია უშუალო დაკავშირება სამომავლოდ „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტთან.²⁵ დროსთან ერთად იცვლება სამართლებრივი რეალობა, სანოტარო მედიაციას კი განვითარების რეალური პერსპექტივა სჭირდება, როგორც დავის გადაწყვეტის ალტერნატიულ საშუალებას.²⁶

2. სანოტარო მედიაციის ინსტიტუტი საქართველოში

2.1. ქართული ნოტარიატი დღეს

დამოუკიდებლობის მოპოვებამ, ქართულ სამართლებრივ სივრცეში პოლიტიკურ ცვლილებებთან ერთად სამართლის ახალი დარგებისა და მიმართულებების განვითარება გამოიწვია. საბჭოთა კავშირში უარყოფილი კერძო საკუთრება დამოუკიდებელ საქართველოში, კონსტიტუციით აღიარებულ²⁷ ადამიანის ძირითად უფლებად იქცა.²⁸ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის შექმნის ისტორიამ კი აჩვენა პრობლემური პერსპექტივა რომ,²⁹ სახელმწიფოს ახალ პოლიტიკურ-ეკონომიკურ რეალობას განსავითარებლად სჭირდებოდა შესაბამისი სამართლებრივი ბაზისი. საერთო ცვლილებებს თან სდევდა უკურეაქცია და სიახლის სამომავლო შიში.³⁰ ამის ფონზე არც ნოტარიატის ინსტიტუტი დარჩენილა უყურადღებოდ. ნოტარიუსის საქმიანო-

ნაწილები წესსა და მის უფლებამოსილებებს, აგრეთვე, სანოტარო მედიაციის პროცესთან დაკავშირებულ სხვა საკითხებს.

²⁵ „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტი, (№07-2/319/9).

²⁶ *Orlando A., Advantages and Disadvantages of Dispute Resoluon Processes*, Blaney McMurtry LLP, <[hps://www.blaney.com/sites/default/files/other/adr_advantages.pdf](https://www.blaney.com/sites/default/files/other/adr_advantages.pdf)>, [14.06.2019].

²⁷ საქართველოს კონსტიტუცია, 24/08/1995, მე-19 მუხლი.

²⁸ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი, პარლამენტის უწყებანი, 31, 24/07/1997, 170-ე მუხლი.

²⁹ *ჭანტურია ლ.*, სამოქალაქო კოდექსის კომენტარი, მე-2 მუხლი, ნიგნი I, თბ., 2017, 13.

³⁰ *იხ. სუხიტაშვილი დ.*, სანოტარო სამართალი, თბ., 2012, 7.

ბა,³¹ სტატუსი, პრინციპები³² და ზედამხედველობა დემოკრატიულ, დამოუკიდებელ საწყისებს დაეფუძნა.³³

ქართული ნოტარიატი ეფუძნება ლათინური ნოტარიატის ძირითად პრინციპებს, ქართული სამართლებრივი რეალობის გამონაკლისების გათვალისწინებით. საბჭოთა ეპოქაში ნოტარიუსი სახელმწიფო მოხელე იყო და მისი საქმიანობა თუ სხვა ხარჯები სახელმწიფოს მიერ ფინანსებოდა. დამოუკიდებელ საქართველოში ნოტარიუსის პროფესიამ ახალი სახე მიიღო და განახლებული სტატუსით, თვითდაფინანსების საწყისზე დაიწყო არსებობა. ახალმა საკანონმდებლო აქტებმა და გამონწვევებმა ნოტარიუსი სახელმწიფო მოხელიდან დამოუკიდებელ დასაქმებულად აქცია, რომელსაც შეუნარჩუნდა სახელმწიფოებრივი, საჯაროსამართლებრივი საქმიანობის განხორციელების უფლება და კონტროლი იუსტიციის სამინისტროს მხრიდან.

ნოტარიუსი მონაწილეობს კერძოსამართლებრივ ურთიერთობებში, როდესაც სამოქალაქოსამართლებრივი ურთიერთობის მონაწილე სუბიექტები მიდიან სანოტარო ბიუროში, ნოტარიუსთან.³⁴ ნოტარიუსი მოქმედებს მათი თხოვნის შესაბამისად, კანონმდებლობის საფუძველზე.³⁵ საქმიანობის სპეციფიკისა და რისკების გათვალისწინებით ნოტარიუსის ქონებრივი პასუხისმგებლობის საკითხი განსაზღვრულია საკანონმდებლო დონეზე.³⁶

სანოტარო ბიუროს მონყობისა და განლაგების წესი დადგენილია „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“

³¹ საქართველოს კანონი „ნოტარიატის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 04.12.2009, მე-2 მუხლი.

³² საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, მე-4 მუხლი.

³³ *სუხიტაშვილი დ.*, სანოტარო სამართალი, თბ., 2012, 13.

³⁴ საქართველოს კანონი „ნოტარიატის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 22/12/2009, მე-15 მუხლი.

³⁵ იხ. *გოგოლაძე მ., მარიამიძე გ.*, სანოტარო სამართალი, თბ., 2016, 58.

³⁶ *შენგელია ე.*, რომან შენგელია 70, საიუბილეო კრებული, სამართლის პრობლემები, თბ., 2012, 389.

ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2010 წლის 31 მარტის №71 ბრძანებით (შემდგომში – „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქცია) და „ნოტარიატის შესახებ“ საქართველოს კანონით,³⁷ რაც ქმნის ერთიანი სივრცის შეგრძნებას, სადაც შესაძლებელია ბიუროდან გაუსვლელად რამდენიმე მომსახურების მიღება ავტორიზებული ელექტრონული სისტემისა და სახელმწიფო უწყებებიდან. ამავდროულად, ნოტარიუსის პროფესია გამიჯნულია საჯარო მოსამსახურის პროფესიული კომპეტენციისგან,³⁸ შესაბამისად ნოტარიუსის სახელმძღვანელო პრინციპები მოიცავს ლათინური ნოტარიატის ძირითად პრინციპებს, ქართული ნოტარიატის რეალობის გათვალისწინებით.

მოსახლეობაში დამკვიდრებული დადებითი წარმოდგენა განაპირობებს იმ ფაქტს, რომ სანოტარო დადასტურება და დამონება მაშინაც მოთხოვნადია, როცა სამოქალაქო კოდექსი მათ სავალდებულო ხასიათს აღარ ითვალისწინებს.³⁹ სამოქალაქო კოდექსში განხორციელებულმა ცვლილებებმა არათუ შეამცირა, არამედ გაზარდა ნოტარიუსისადმი მიმართვიანობა, პრევენციის მიზნით სამართლებრივ საკითხებზე. საქართველოს ნოტარიუსთა პალატა ზრუნავს ნდობისა და ინფორმირებულობის ამაღლებაზე საქართველოს მასშტაბით.⁴⁰

³⁷ იხ. ელოშვილი ნ., კონფიდენციალურობის პრინციპის მნიშვნელობა მედიაციის პროცესში, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა – ნელინდუელი 2013“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2014, 7.

³⁸ საქართველოს კანონი „საჯარო მოსამსახურის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 27/10/2015, მე-7 მუხლი.

³⁹ შოთაძე თ., სამოქალაქო კოდექსის კომენტარი, 311¹ მუხლი, წიგნი II, თბ., 2018, 617.

⁴⁰ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის ოფიციალური ვებგვერდი, ნოტარიუსთა პალატის შესახებ, <<https://www.notary.ge/geo-17-chven-she-saxeб>>, [14.06.2019].

ნოტარიუსი არ არის სახელმწიფო მოხელე,⁴¹ არც საჯარო სამსახურში დასაქმებული პირია.⁴² ნოტარიუსის სტატუსი განსაზღვრულია „ნოტარიატის შესახებ“ კანონით, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციით და სხვა სანოტაროსამართლებრივი აქტებით.

ნოტარიუსი არის პირი, რომელიც დანიშნულია ამ თანამდებობაზე „ნოტარიატის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად⁴³ და ამავე კანონითა და სხვა ნორმატიული აქტებით დადგენილ ფარგლებში ახორციელებს სახელმწიფოებრივ უფლებამოსილებას.⁴⁴ ამავე მუხლის მეორე ნაწილით კი გათვალისწინებულია, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის საფუძველზე, უფლებამოსილების განხორციელების წესი, კერძოდ⁴⁵ ნოტარიუსი თავის ფუნქციებს აღასრულებს თავისუფალი პროფესიის ფარგლებში. ნოტარიუსი არ არის საჯარო მოხელე.

ზემოთ აღნიშნულიდან გამომდინარე, ცალსახაა რომ ახალმა სამართლებრივმა აქტებმა საბჭოთა დროის ნოტარიატი გარდაქმნა თანამედროვე კერძოსამართლებრივ საწყისებზე დაფუძნებულ,⁴⁶ სახელმწიფო უფლებამოსილების განმახორცი-

⁴¹ *შვანტგენი ა.*, ნოტარიუსის საქმიანობა სამოქალაქო საზოგადოების საკეთილდღეოდ, თარგმანი: *ტყეზუჩავა მ.*, საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის სამეცნიერო პრაქტიკული ჟურნ. „საქართველოს ნოტარიატი“, №3-4, 2002, 6.

⁴² საქართველოს კანონი „საჯარო სამსახურის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 27/10/2015, მე-4 მუხლი.

⁴³ საქართველოს კანონი „ნოტარიატის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 22/12/2009, მე-3 მუხლი.

⁴⁴ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, მე-2 მუხლი.

⁴⁵ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, მე-2 მუხლის მე-2 ნაწილი.

⁴⁶ *სუხიტაშვილი დ.*, სანოტარო სამართალი, თბ., 2012, 19.

ელეზელ ინსტიტუტად.⁴⁷ შესაბამისად, სანოტარო მედიაციის დაკავშირება ქართულ ნოტარიატთან ძლიერი ინსტიტუტის მხრიდან დადებითი ზეგავლენის მოხდენას ისახავდა მიზნად. დაინტერესებულ პირს შეუძლია თავისუფლად მიმართოს საქართველოს ნოტარიუსთა პალატას და ნებისმიერ ნოტარიუსს, გვერდზე განთავსებული საკონტაქტო ინფორმაციის საფუძველზე.⁴⁸ სამართლებრივი ღიაობა და გამჭვირვალობა ქართული ნოტარიატის ფასდაუდებელი ღირსებაა.⁴⁹

2.2. სანოტარო მედიაციის ცნება, ნოტარიუსი მედიატორი და მისი სამართლებრივი სტატუსი

ვინ შეიძლება გახდეს ნოტარიუსი⁵⁰ და რა მოთხოვნებს უნდა აკმაყოფილებდეს იგი? როგორია მედიატორ ნოტარიუსად გახდომის პროცედურა? ამ და სხვა კითხვებზე პასუხს „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქცია იძლევა.⁵¹ ნოტარიუსად გახდომის სამართლებრივი პროცესი დეტალურად არის მოწესრიგებული ამავე კანონებით, რაც ქმნის ჯაჭვურ პროცესს დაინტერესებული პირიდან ნოტარიუსობამდე.⁵²

მედიატორი ნოტარიუსი არის ნოტარიუსი, რომელიც ავტორიზებულია, როგორც მედიატორი ნოტარიუსი შესაბამისი

⁴⁷ სუბიტაშვილი დ., სანოტარო სამართალი, თბ., 2012, 22.

⁴⁸ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის ოფიციალური ვებგვერდი, სანოტარო ბიუროები, <<https://www.notary.ge/index.php?id=62&lang=geo>>, [14.06.2019].

⁴⁹ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის ოფიციალური ვებგვერდი, პასუხები აქტუალურ კითხვებზე, ელექტრონული სერვისები, <<https://www.notary.ge/index.php?id=174&lang=geo>>, [14.06.2019].

⁵⁰ საქართველოს კანონი „ნოტარიატის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 04.12.2009, მე-11 მუხლი.

⁵¹ შეად. ვაშაკიძე მ., თარხნიშვილი ქ., ჯობაძე ნ., „ემოციური ინტელექტის მნიშვნელობა მედიაციის პროცესში“, „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა – წელიწდეული 2017“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2018, 91.

⁵² იხ. საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის წესდება, თბ., 2018, პირველი მუხლის პირველი ნაწილი.

ტრენინგ-კურსის ან საკვალიფიკაციო პროგრამის გავლის საფუძველზე, შესაბამისად სანოტარო მედიაციას სერტიფიცირებული ნოტარიუსები ახორციელებენ. სანოტარო მედიაციაში მონაწილე ნოტარიუსი ვერ განახორციელებს თავის საქმიანობას თუ მას არ აქვს ნოტარიუსის მოქმედი სტატუსი.⁵³ მოქმედი სტატუსი გულისხმობს იმას რომ ის დანიშნულია იუსტიციის მინისტრის ბრძანების შესაბამისად და ახორციელებს თავის საქმიანობას სანოტარო ბიუროში.⁵⁴

ნოტარიუსის პროფესია გარკვეულწილად გათანაბრებულია საჯარო და სახელმწიფო მოსამსახურის პროფესიასთან. მაგ. სასამართლოს უფლება აქვს, მონმის მოვალეობის შესრულებისაგან გაათავისუფლოს: ნოტარიუსი, საჯარო მოსამსახურე, სამხედრო მოსამსახურე და მასთან გათანაბრებული პირი, თუ მათ ნაკისრი აქვთ ვალდებულება, არ გაამჟღავნონ მიღებული ინფორმაციის წყარო და შინაარსი.⁵⁵ როგორც ვხედავთ, საკანონმდებლო დონეზე არსებობს ნოტარიუსის საქმიანობის სამართლებრივად მომწესრიგებელი ბაზა და მის საფუძველზე დაინერგა სანოტარო მედიაცია. აღნიშნული საკითხი მით უფრო საინტერესოა, როცა „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტი არ ითვალისწინებს სანოტარო მედიაციის, როგორც დამოუკიდებელი მედიაციის ან მედიაციის კერძო სახით განსაზღვრას. სავარაუდოა, რომ სანოტარო მედიაციის, 2012 წლის 16 მარტის საკანონმდებლო ცვლილების შედეგად დამატებული 38¹ მუხლი – „სანოტარო მედიაცია“,⁵⁶ რომელიც

⁵³ საქართველოს კანონი „ნოტარიატის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 04.12.2009, 38¹ მუხლის მე-3 ნაწილი. სანოტარო მედიაციის განხორციელების წესი განისაზღვრება იუსტიციის მინისტრის ბრძანებით.

⁵⁴ იქვე, მე-13 მუხლი.

⁵⁵ საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 09/10/2009, 50-ე მუხლი.

⁵⁶ საქართველოს კანონი „ნოტარიატის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 04.12.2009, 38¹ მუხლი, ნოტარიუსის მონაწილეობით მედიაცია შეიძლება განხორციელდეს მოდავე მხარეთა თანხმობით.

ამოქმედდა 2012 წლის პირველი ივლისიდან, მედიაციის საკანონმდებლო დანერგვის წინარე პროცესის გამოვლინებაა.

საინტერესოა, რა სურდა კანონმდებელს. იქნებ ამ დარგის პოპულარიზაცია ქმედითი ნოტარიატის ნიადაგზე. მაშინ, როცა არსებობს ნოტარიუსთა პალატა, როგორც საჯარო სამართლის იურიდიული პირი,⁵⁷ თავისი დაფინანსებით⁵⁸ და ნოტარიუსი თავისი სადაზღვევო თანხით.⁵⁹ დაცულობისა და სტაბილურობის შეგრძნებით მოხდებოდა მოქალაქეთა დაინტერესება სანოტარო მედიაციით. სანოტარო მედიაცია ამ შემთხვევაში არ უნდა იქნეს განხილული როგორც ნოტარიუსის უფლებამოსილების სამართლებრივი დამატება, არამედ დამოუკიდებელი პროცესი, რომელსაც ახორციელებს სერტიფიცირებული ნოტარიუსი სანოტარო ბიუროში ან ბიუროს გარეთ, დავის სამართლო განხილვის გარეშე, გამარტივებული ფორმით.

უპრიანი არ იქნება, განიმარტოს სანოტარო მედიაციის ცნება. „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის მე-11 თავში რეგულირებულია სანოტარო მედიაციის განხორციელების საკითხი,⁶⁰ სადაც ჩამოყალიბებულია სანოტარო მედიაციის სამართლებრივი ცნება.⁶¹

სანოტარო მედიაცია (შემდგომში – მედიაცია) არის კერძოსამართლებრივი დავის გადაწყვეტის პროცესი, რომელშიც

ბით. კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევაში ადმინისტრაციული ორგანო სავალდებულო წესით მიმართავს სანოტარო მედიაციას.

⁵⁷ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, მე-2¹ მუხლი.

⁵⁸ იხ. გოგოლაძე მ., მარიამიძე გ., სანოტარო სამართალი, თბ., 2016, 140.

⁵⁹ სუხიტაშვილი დ., სანოტარო სამართალი, თბ., 2012, 99.

⁶⁰ შეად. ბარნაბიშვილი გ., ნიკლაური ს., სამედიაციო მორიგების აღსრულების საკითხი საქართველოში, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა – წელიწდეული 2017“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2018, 16.

⁶¹ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, მე-100 მუხლი.

მხარეები ნებაყოფლობით სანყისებზე ან ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული წესით, ერთი ან მეტი მედიატორი ნოტარიუსის დახმარებით, აწარმოებენ მოლაპარაკებას სადავო საკითხების თაობაზე შეთანხმების მიღწევის მიზნით.⁶² ცნების ელემენტიდან შესაძლებელია შემდეგი კომპონენტების გამოყოფა:

- კერძოსამართლებრივი დავის გადაწყვეტის პროცესი;⁶³
- მხარეთა მონაწილეობის ნებაყოფლობითობა;⁶⁴
- მედიაციის განხორციელების კონკრეტულად დადგენილი წესი;
- მედიაცია შეიძლება განხორციელდეს მხოლოდ ყველა მხარის თანხმობით;⁶⁵
- მხარეთა თანხმობის ნებაყოფლობითობა;⁶⁶
- ერთი ან მეტი ნოტარიუსის მონაწილეობა;
- მოლაპარაკების წარმოება;⁶⁷

⁶² ცერცვაძე გ. (რედ.), არევაძე მ., ვასაძე ე., თვაური რ., ივანიძე გ., მახაური პ., ჟიჟიაშვილი თ., ტაკაშვილი ს., ხუჭუა თ., ჯობლაძე ბ., მედიაციის სამართლებრივი რეგულირების პერსპექტივები საქართველოში, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დავის ალტერნატიული გადაწყვეტის ნაციონალური ცენტრი, თბ., 2013, 135.

⁶³ იხ. ჭადაშვილი თ., ნოტარიუსი-დამატებითი ფორმალობა თუ ხელშეკრულების მხარეთა ინფორმირებულობისა და თანასწორობის გარანტი?, თბ., 2012, 6.

⁶⁴ გოგოლაძე მ., მარიამიძე გ., სანოტარო სამართალი, თბ., 2016, 65.

⁶⁵ „სახელმწიფო პროექტის ფარგლებში მიწის ნაკვეთებზე უფლებათა სისტემური და სპორადული რეგისტრაციის სპეციალური წესისა და საკადასტრო მონაცემების სრულყოფის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევაში ადმინისტრაციული ორგანო სავალდებულო წესით მიმართავს სანოტარო მედიაციას, იხ. საქართველოს კანონი „სახელმწიფო პროექტის ფარგლებში მიწის ნაკვეთებზე უფლებათა სისტემური და სპორადული რეგისტრაციის სპეციალური წესისა და საკადასტრო მონაცემების სრულყოფის შესახებ“, 17/06/2016, მე-19 და მე-20 მუხლები.

⁶⁶ საქართველოს კანონი „სახელმწიფო პროექტის ფარგლებში მიწის ნაკვეთებზე უფლებათა სისტემური და სპორადული რეგისტრაციის სპეციალური წესისა და საკადასტრო მონაცემების სრულყოფის შესახებ“, 17/06/2016, მე-18 მუხლი.

- სადაო საკითხის არსებობა და შეთანხმების მიღწევის მიზანი.⁶⁸

ცნების ლეგალური მოცემულობა აყალიბებს ძირითად მაქსიმას, ამ კანონის მიზნებისთვის, თუ რას გულისხმობს სანოტარო მედიაცია. ამავე ინსტრუქციით რეგულირებულია სანოტარო მედიაციის საკანონმდებლო დონეზე მონესრიგების სამართლებრივი მიზანი: „ეს თავი განსაზღვრავს სანოტარო მედიაციის წარმოების ზოგად პრინციპებს, სანოტარო მედიაციის პროცესში ნოტარიუსის მონაწილეობის წესსა და მის უფლებამოსილებებს, აგრეთვე, სანოტარო მედიაციის პროცესთან დაკავშირებულ სხვა საკითხებს“.⁶⁹ ცალსახაა, რომ ნებაყოფლობითი სანოტარო მედიაცია ემიჯნება სავალდებულო სანოტარო მედიაციას მხარეთა ნების გამოვლენისა⁷⁰ და ნებაყოფლობითობის ნაწილში.⁷¹

⁶⁷ *Closen M., Notary Best Practices National Notary Association, 2018, 10-15.*

⁶⁸ იხ. *კობერიძე ს.*, მედიატორის აკრედიტაციის სტანდარტები საქართველოში, „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა – წელიწდეული 2017“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2018, 136.

⁶⁹ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, 99-ე მუხლი.

⁷⁰ საქართველოს კანონი „ნოტარიატის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 04.12.2009, მუხლი 38¹ მუხლის მე-2 ნაწილი. ნოტარიუსის მონაწილეობით მედიაცია შეიძლება განხორციელდეს მოდავე მხარეთა თანხმობით. შეად. საქართველოს კანონი „სახელმწიფო პროექტის ფარგლებში მინის ნაკვეთებზე უფლებათა სისტემური და სპორადული რეგისტრაციის სპეციალური წესისა და საკადასტრო მონაცემების სრულყოფის შესახებ“, 17/06/2016, მე-18 მუხლი, სახელმწიფო პროექტის, გარდა განსაკუთრებული სახელმწიფოებრივი და საზოგადოებრივი მნიშვნელობის პროექტისა, განხორციელების პროცესში მხარეთა შორის დავის გამოვლენის შემთხვევაში სააგენტო ამ დავის გადასაწყვეტად სავალდებულო წესით მიმართავს სანოტარო მედიაციას ან საქმეში რთავს მედიატორს (მედიატორებს), რომელიც (რომლებიც) მხარეებს აცნობს (აცნობენ) მედიაციის პირობებს და მათი თანხმობით ნიშნავს (ნიშნავენ) შეხვედრის დროსა და ადგილს.

⁷¹ საქართველოს კანონი „სახელმწიფო პროექტის ფარგლებში მინის ნაკვეთებზე უფლებათა სისტემური და სპორადული რეგისტრაციის

ბუნებრივია, ის ფაქტი რომ სანოტარო მედიაცია ინსტრუქციის სამართლებრივ აქტშია მოცემული და არა ცალკე ბრძანებისა თუ აქტის სახით. ეს მიანიშნებს სანოტაროსამართლებრივ სპეციფიკასა და კანონმდებლობასთან ურთიერთკავშირზე. ინსტრუქციით დადგენილი ლეგალური დეფინიცია,⁷² გულისხმობს ნებაყოფლობითი მედიაციის პროცესს და აქვე მიანიშნებს სავალდებულო სანოტარო მედიაციის შესახებ. „სახელმწიფო პროექტის ფარგლებში მინის ნაკვეთებზე უფლებათა სისტემური და სპორადული რეგისტრაციის სპეციალური წესისა და საკადასტრო მონაცემების სრულყოფის შესახებ“ – კანონის თაობაზე. ამ ორი სამართლებრივი აქტის, ნორმათა განმარტების საფუძველზე,⁷³ ცხადია, მათი ზემოქმედების ინტენსივობა და რეგულირების განსხვავებული ხასიათი.

2.3. სანოტარო მედიაციის თანამედროვე გაგება და მისი ქვემდებარე სამართლებრივი დავები

ქართული ნოტარიატის სამართლებრივ ბაზაზე დანერგული სანოტარო მედიაციის ინსტიტუტის განვითარება თვითმყოფადი პროცესია. მოქალაქეთა ნაკლები დაინტერესება კი ქმნის მცდარ წარმოდგენებს მისდამი, როგორც ნოტარიუსის უფლებამოსილების უბრალო დამატებად და პროცედურულ კომპონენტად აღქმის შესახებ.

ცნების ჩამოყალიბება და მისი ნორმატიული ხასიათი მნიშვნელოვანი მონაპოვარია იმ კუთხითაც რომ ის ცალკეა გამოყოფილი და ჩვეულებრივ სანოტარო მოქმედებას ემიჯნება, თუმცა არ კარგავს კავშირს სანოტარო მოქმედებასთან და შედეგის სახით გათვალისწინებულია სანოტარო აქტის გამოცე-

სპეციალური წესისა და საკადასტრო მონაცემების სრულყოფის შესახებ”, 17/06/2016, მე-19 მუხლის მე-3 ნაწილი.

⁷² საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, მე-100 მუხლი.

⁷³ ხუბუა გ., სამართლის თეორია, 2015, 184.

მის შესაძლებლობაც.⁷⁴ მაგალითად, მხარეთა შეთანხმების მიღწევის შემდეგ საჯარო აქტის ფორმით სააღრულებო ფურცლის გაცემა.⁷⁵

სანოტარო მედიაციის მარეგულირებელი მე-11 თავი ისეა ჩამოყალიბებული რომ დაინტერესებულ პირს შეუძლია მედიაციის პროცესის აღქმა,⁷⁶ მარტივად და სრულყოფილად.⁷⁷ პრაქტიკულად წარმოდგენილია სანოტარო მედიაციის, ინსტრუქციისგან გამიჯვნა.⁷⁸ თუნდაც, მაშინ, როცა სანოტარო მედიაციის პრინციპები ნოტარიატის ძირითად პრინციპებს ემყარება უფლებამოსილების განხორციელების, შეჩერება,⁷⁹ ჩამორთმევის ნაწილში.

ბუნებრივია, რომ „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტის არსებობა/დანერგვის პროცესში, სანოტარო მედიაცია უფრო მეტად ქართული ნოტარიატის შვილობილად იქცა, იქნებ ამიტომაცაა რომ კანონის პროექტი სანოტარო მედიაციის კონკრეტულ სახეს არ განსაზღვრავს. შესაბამისად

⁷⁴ იხ. *სუხიტაშვილი დ.*, სანოტარო სამართალი, თბ., 2012, 261.

⁷⁵ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, 110-ე მუხლი.

⁷⁶ იქვე, 105-ე მუხლი.

⁷⁷ საქართველოს კანონი „ნოტარიატის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 04.12.2009, 38¹ მუხლის პირველი ნაწილი.

⁷⁸ შეად. საქართველოს კანონი „ნოტარიატის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 04.12.2009, მუხლი 38¹ მუხლის მე-3 ნაწილი, სანოტარო მედიაციის განხორციელების წესი განსაზღვრება იუსტიციის მინისტრის ბრძანებით, საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, 99-ე მუხლი. ეს თავი განსაზღვრავს სანოტარო მედიაციის წარმოების ზოგად პრინციპებს, სანოტარო მედიაციის პროცესში ნოტარიუსის მონაწილეობის წესსა და მის უფლებამოსილებებს, აგრეთვე, სანოტარო მედიაციის პროცესთან დაკავშირებულ სხვა საკითხებს.

⁷⁹ საქართველოს კანონი „ნოტარიატის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 04.12.2009, 46-ე მუხლი.

ცნების ელემენტიდან ინსტრუქციას ყურადღება გადააქვს მედიაციას დაქვემდებარებულ დავებზე.⁸⁰ საინტერესოა, რატომ დასჭირდა კანონმდებელს მედიაციას დაქვემდებარებული დავების გამოყოფა? იმიტომ ხომ არა რომ ეს ინსტიტუტი საერთო კონკურენციის საგნად არ ექცია?

„ნოტარიატის შესახებ“ საქართველოს კანონის 38¹ მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, ნოტარიუსი უფლებამოსილია, განახორციელოს მედიაცია:⁸¹

- საოჯახოსამართლებრივ დავებზე (გარდა შვილად აყვანისა, შვილად აყვანის ბათილად ცნობისა, მშობლის უფლების შეზღუდვისა და მშობლის უფლების ჩამორთმევისა);

- სამემკვიდრეოსამართლებრივ დავებზე;

- სამეზობლოსამართლებრივ დავებზე;

- ვალდებულებითი ურთიერთობებიდან წარმოშობილ დავებზე;

- „სახელმწიფო პროექტის ფარგლებში მიწის ნაკვეთებზე უფლებათა სისტემური და სპორადული რეგისტრაციის სპეციალური წესისა და საკადასტრო მონაცემების სრულყოფის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევაში;⁸²

- სხვა ქონებრივი და არაქონებრივი ხასიათის სამოქალაქო დავებზე, რომლებზეც საქართველოს კანონმდებლობით

⁸⁰ სავალდებულო სანოტარო მედიაციის პროცესის ქვემდებარე დავებთან დაკავშირებით, იხ. საქართველოს კანონი „სახელმწიფო პროექტის ფარგლებში მიწის ნაკვეთებზე უფლებათა სისტემური და სპორადული რეგისტრაციის სპეციალური წესისა და საკადასტრო მონაცემების სრულყოფის შესახებ“, 17/06/2016, მე-2 და მე-18 მუხლები.

⁸¹ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, 101-ე მუხლი.

⁸² საქართველოს კანონი „სახელმწიფო პროექტის ფარგლებში მიწის ნაკვეთებზე უფლებათა სისტემური და სპორადული რეგისტრაციის სპეციალური წესისა და საკადასტრო მონაცემების სრულყოფის შესახებ“, 17/06/2016, მე-18 მუხლი.

განსაზღვრული არ არის მედიაციის განხორციელების სპეციალური წესი.

ნიშანდობლივია, რომ დავათა ამგვარი კლასიფიკაცია გარკვეულ მიზანს ატარებს: პროცედურული, სოციალური და მორალური თვალსაზრისით. ცნობილია რომ სამართლის ნორმისთვის ნაკლებად რელევანტურია ადამიანის შინაგანი ზრახვები და დამოკიდებულება, არამედ ადამიანის გარეგან ქცევაზეა მიმართული.⁸³ მედიაცია კი საშუალებას აძლევს კანონმდებელს, რომ დაინახოს ადამიანის ემოცია და ის სამართლებრივ მდგომარეობამდე აღამაღლოს.⁸⁴ რატომაც არა, სანოტარო მედიაცია არსებობს არა, როგორც ჩვეულებრივი სანოტარო მოქმედება,⁸⁵ არამედ დამოუკიდებელი პროცესი ცნებით, წესითა და განხორციელების დამოუკიდებელი სპეციფიკით.⁸⁶

სანოტარო მედიაციას დაქვემდებარებულ დავათა ამგვარი კლასიფიკაცია შემდგომში სასამართლო სისტემის გადატვირთვის თავიდან აცილებასაც ითვალისწინებს. „ნოტარიატის შესახებ“ საქართველოს კანონში მოწესრიგებულია დავის სასამართლო სამართალწარმოების წესი.⁸⁷ სანოტაროსამართლებრივი ურთიერთობის საფუძველზე წარმოშობილი დავა მოქალაქესა და ნოტარიუსს შორის გადაწყდება სასამართლო გზით.

⁸³ ხუბუა გ., სამართლის თეორია, თბ., 2015, 91.

⁸⁴ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, მე-100 მუხლის მე-3 ნაწილი, მედიაცია შეიძლება განხორციელდეს მხოლოდ ყველა მხარის თანხმობით. „სახელმწიფო პროექტის ფარგლებში მინის ნაკვეთებზე უფლებათა სისტემური და სპორადული რეგისტრაციის სპეციალური წესისა და საკადასტრო მონაცემების სრულყოფის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევაში ადმინისტრაციული ორგანო სავალდებულო წესით მიმართავს სანოტარო მედიაციას, შესაბამისად მხარეთა თანხმობის ნებელობითი ელემენტი, მხარეთა ემოციურ განწყობაზე აისახება.

⁸⁵ გოგოლაძე მ., მარიამიძე გ., სანოტარო სამართალი, თბ., 2016, 278.

⁸⁶ Puigvert W., Die notarielle Urkunde und die Naturalexécution, Bremen, 2004, 56-57.

⁸⁷ საქართველოს კანონი „ნოტარიატის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 04.12.2009, მე-7 მუხლი.

ამიტომაც სანოტარო მედიაციის პროცესში მონაწილეობა, არ უკარგავს მხარეს სასამართლოსადმი მიმართვის უფლებას.⁸⁸ სანოტარო მედიაციის პროცესში კი ხდება მხარის დაინტერესება, სასამართლოსადმი მიმართვამდე, მოგვარდეს დავა არსებულ მოცემულობის ფარგლებში.

საინტერესოა, სანოტარო მედიაციის პროცესში მონაწილე პირთა პროცესუნარიანობა, უფლებაუნარიანობა და ქმედობაუნარიანობა. ჩნდება კითხვა ნოტარიუსის პროფესია ხომ არ შთანთქავს მედიაციის პროცესს და მას პროცედურულ სანოტარო მოქმედებად ხომ არ აქცევს? ამ კითხვაზე „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქცია ორაზროვან პასუხს იძლევა. ნოტარიუს მედიატორს ანიჭებს მოქმედების ფართო შესაძლებლობას რომ მან თავად შეძლოს სამედიაციო ატმოსფეროს შექმნა და ხარჯების განაწილება. აქედან გამომდინარე იქმნება სამართლებრივი „ვაკუუმი“, რომელიც კი არ მიჯნავს სანოტარო მედიაციას სანოტარო მოქმედებისგან, არამედ მისი მხარდაჭერით ცდილობს განვითარებას თითოეული ნოტარიუსის დამოუკიდებელი საქმიანობის საფუძველზე.

კერძოსამართლებრივი მედიაციის წარმმართველი ცალკეული პრინციპები, როგორცაა: ნებაყოფლობითობა, კონფიდენციალურობა, დამოუკიდებლობა, ჩვეულებრივ მოქმედებს სანოტარო მედიაციაში, ნოტარიუს მედიატორს კი თავისი პროფესიული საქმიანობის დახვეწა/განვითარება, ჰარმონიზაციის შანს აძლევს. შესაბამისად, არსებობს ნოტარიუსი თავისი უფლებამოსილების განხორციელების სამართლებრივი საფუძველებით⁸⁹ და მეორე მხრივ სანოტარო მედიაცია, როგორც მედიაციის ერთ-ერთი სახე, განხორციელებული მედიატორი ნოტარიუსის მიერ⁹⁰. სანოტარო მედიაცია არ უნდა განვიხილოთ,

⁸⁸ გოგოლაძე მ., მარიაშიძე გ., სანოტარო სამართალი, თბ., 2016, 76.

⁸⁹ საქართველოს კანონი „ნოტარიატის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 22/12/2009, მე-3 და მე-5 მუხლები.

⁹⁰ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე.

როგორც ნოტარიუსის უფლებამოსილების დამატება ან ჩვეულებრივი სანოტარო მოქმედება. ამგვარი მედიაციის განმახორციელებელი, ნოტარიუსი მედიატორი უფლებამოსილების განხორციელების ნაწილში, სწორედ რომ ნოტარიუსის მოქმედ სტატუსზეა დამოკიდებული. ნოტარიუსის უფლებამოსილების ჩამორთმევა ავტომატურად გამოიწვევს პირის, როგორც ნოტარიუსი მედიატორის უფლების შეწყვეტას.⁹¹

კანონმდებლის გონივრულმა ნაბიჯმა ნოტარიატის საფუძველზე აღმოაცენა ახალი ინსტიტუტი, დამოუკიდებელი მიზნებითა და მისწრაფებით. სანოტარო მედიაცია არც შემთხვევით გახსნილი „პანდორას ყუთია“⁹² და არც „შავი ყუთი“ ქართულ სამართლებრივ სივრცეში. მასში იკვეთება საუკუნოვანი პროფესიისა და ჩვეულების შერწყმის პროცესი.⁹³

3. სანოტარო მედიაციის პროცესი

სანოტარო მედიაციის პროცესი სანოტარო ბიუროში მისვლით იწყება.⁹⁴ ეს არის ერთგვარი სამართლებრივი მეტამორფოზი სანოტარო სამართლებრივი ურთიერთობის საფუძველზე დამყარებული დამოუკიდებელი ურთიერთობისა. სანოტარო სამართლებრივი ურთიერთობებისთვის უმნიშვნელოვანე-

ცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, მე-100 მუხლის მე-3 ნაწილი.

⁹¹ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის ოფიციალური ვებგვერდი, სანოტარო ბიუროები, <<https://www.notary.ge/index.php?id=62&lang=geo>>, [14.06.2019].

⁹² *Simpson M.*, *Confused Conversations*, 2019, <<https://www.mediate.com/articles/simpson-confused-conversations.cfm>>, [14.06.2019].

⁹³ *Noble K.*, *Stepping Up To Conflict*, 2019, <<https://www.mediate.com/articles/noble-stepping-up.cfm>>, [14.06.2019].

⁹⁴ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, 103-ე მუხლის პირველი ნაწილი.

სია მხარეთა თანხმობა. ნოტარიუსი სწორედ მხარეთა თანხმობით ახორციელებს სამართლებრივ მოქმედებებს.⁹⁵

მედიაციის დაწყების საფუძველია დავის მონაწილე ყველა მხარის თანხმობა მედიაციის განხორციელებაზე. ასევე, კანონმდებლობით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, ადმინისტრაციული ორგანოს მიმართვა. მედიაციის დაწყება ფორმდება სამედიატორო შეთანხმების ხელმოწერით, რომელსაც ხელს აწერენ მხარეები და მედიატორი ნოტარიუსი.

ინსტრუქციის მე-11 თავის მუხლები მარტივი და ადვილად აღსაქმელია. მათი მიზანია დააინტერესოს მხარე სანოტარო მედიაციით. ღია და გამჭვირვალე პროცესის მარეგულირებელი ნორმები, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციით ეტაპობრივად არის ჩამოყალიბებული. მედიატორ ნოტარიუსთან მისულ მხარეს ამით უჩნდება პროცესის მართვის წინათგრძნობა და წარმართავს პროცესს. სანოტარო მედიაციის პროცესი ქმნის შთაბეჭდილებას რომ ის სანოტარო საქმიანობის სამართლებრივი ანაკრელია. გამომდინარე იქედან, რომ კანონმდებელმა ნოტარიუსს მიანიჭა მედიატორი ნოტარიუსის უფლებამოსილების განხორციელების უფლება, ნოტარიუსი ეყრდნობა ქართული ნოტარიატის ძირითად პრინციპებს⁹⁶ და ინსტრუქციის მე-11 თავით გათვალისწინებულ სანოტარო მედიაციის პრინციპებს.

ნოტარიუსი, როგორც იურიდიული რჩევის მიმცემი პირი,⁹⁷ მედიატორი, სანოტარო უფლებამოსილების განმახორციელებელი პირი – პროფესიული სპეციფიკიდან გამომდინარე აყალიბებს სამართლებრივ თავსებადობას. მიუხედავად ამისა, ჩნდება კითხვები, მედიაციის პროცესში, თუ ვინ და როგორ წარმართავს სიტუაციას.

⁹⁵ იხ. გოგლაძე მ., მარიამიძე გ., სანოტარო სამართალი, თბ., 2016, 66.

⁹⁶ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, მე-4 მუხლი.

⁹⁷ საქართველოს კანონი „ნოტარიატის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 22/12/2009, მე-8 მუხლი.

სამედიატორო შეთანხმება მნიშვნელოვანი წერილობითი დოკუმენტია,⁹⁸ სადაც პუნქტობრივად აისახება შემდეგი მონაცემები: ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ ვინ არიან მხარეები, მედიატორი, თუ როგორ განხორციელდა მედიაცია, მედიატორის შერჩევა,⁹⁹ რა საფუძვლით განისაზღვრა მედიატორის საზღაური, მედიატორის ფუნქციები, ინტერესთა კონფლიქტის გამორიცხვა, მედიაციის პროცესი, კონფიდენციალურობა, მედიაციის შეწყვეტა, მოსაფიქრებელი ვადა და დანართები. როგორც ვხედავთ, სამედიატორო ხელშეკრულება საინფორმაციო ბუკლეტის ხასიათს ატარებს და სამედიაციო პროცესის ამინდს ქმნის.

აღნიშნული შეთანხმება არ ავალდებულებს მხარეებსა და მედიატორს განსაზღვრონ კონკრეტული სამედიაციო ფაზები. „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქცია პროცესის პროცედურულ ფაზებად დაყოფას არ იცნობს და აღნიშნავს რომ მედიაციას წარმართავს მედიატორი ნოტარიუსი იმგვარად, როგორც ამას თავად მიზანშეწონილად მიიჩნევს დავის ბუნებიდან თუ სხვა გარემოებიდან გამომდინარე. აქედან გამომდინარე, მედიატორი უფლებამოსილია ნებისმიერ დროს და ნებისმიერი სიხშირით შეხვდეს ან სხვა ფორმით იქონიოს კომუნიკაცია მხარეებთან ან თითოეულ მხარესთან ცალ-ცალკე.

⁹⁸ ბარნაბიშვილი გ., წიკლაური ს., სამედიაციო მორიგების აღსრულების საკითხი საქართველოში, „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა – წელიწდეული 2017“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2018, 9, იხ. ციტირება: *Alfini J.J., McCabe C.G., Mediating in the Shadow of the Courts: A Survey of the Emerging Case Law, Arkansas Law Review, Vol. 54, No. 2, 2001, 196.*

⁹⁹ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, მუხლი მე-100 მუხლის მე-7 ნაწილი, საქართველოს ნოტარიუსთა პალატა სსიპ – საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოს წარუდგენს ინფორმაციას იმ ნოტარიუსების შესახებ, რომლებიც „სახელმწიფო პროექტის ფარგლებში მინის ნაკვეთებზე უფლებათა სისტემური და სპორადული რეგისტრაციის სპეციალური წესისა და საკადასტრო მონაცემების სრულყოფის შესახებ“ საქართველოს კანონის ფარგლებში განახორციელებენ მედიაციას.

სამედიატორო შეთანხმება, ერთგვარ წინარე დოკუმენტად გასდევს პროცესს. იგი საინფორმაციო ფუნქციასთან ერთად ორგანიზაციულ ფუნქციასაც ითავსებს. სწორედ სამედიატორო შეთანხმების შედგენის პროცესში აქტიურდება ქართული ნოტარიატის ძირითადი პრინციპები, სანოტარო მედიაციის პრინციპებთან ერთად. უნებურად ნოტარიუსი მედიატორი მხარეთა ქმედობაუნარიანობასა და უფლებამოსილებას ამონმებს, ამ დროს ნოტარიუსს მოქმედების ფართო სპექტრი და ფარგლები ენიჭება. სანოტარო მედიაციის პროცესში, ნოტარიუსი მედიატორი „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციით მინიჭებულ უფლებამოსილებებს იყენებს, სანოტარო მედიაციის ჰარმონიზაციისა და მხარეთა უპირატესი ინტერესის გათვალისწინებით.

4. სანოტარო მედიაციის რეგულირების ზოგიერთი სამართლებრივი ასპექტი

4.1. სანოტარო მედიაციის აღსრულება

სანოტარო მედიაციის წარმატებით გადაწყვეტის შემთხვევაში მხარეთა მიერ მიღწეული შეთანხმება აისახება მორიგების აქტში. ნოტარიუსი ადასტურებს მორიგების აქტს სანოტარო წესით. „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის მე-15 მუხლი სანოტარო დადასტურების¹⁰⁰ საჯარო და კერძო აქტის სახეს იცნობს,¹⁰¹ მორიგების აქტის მიმართ კი ინსტრუქცია საჯარო აქტის ფორმით დადასტურებას ითხოვს. აღსანიშნავია რომ სანოტარო მედიაცია დაფუძნებული, ქართულ ნოტარიატზე პროცესუალურად ერწყმის მას. ამიტომაც ითვალისწინებს ინსტრუქცია მორიგების აქტის მიმართ საჯარო

¹⁰⁰ სუხიტაშვილი დ., სანოტარო სამართალი, თბ., 2012, 135-136.

¹⁰¹ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, მე-15 მუხლი.

რო აქტის ფორმით დადასტურებას, მეტი პასუხისმგებლობით,¹⁰² დაცულობით, სტაბილურობითა და მოქმედებით.

მედიატორი ნოტარიუსი სამართლებრივი რჩევის მიცემის უფლებას¹⁰³ არ კარგავს და ავითარებს მედიაციის შედეგად მიღწეული შეთანხმების განმარტების შესაძლებლობას.¹⁰⁴ ინსტრუქციის ზოგადი ნაწილის მუხლები მორიგების აქტში ჰარმონიულად თანაარსებობენ სანოტარო მედიაციის ძირითადი პრინციპების გვერდით.

ის ფაქტი, რომ ნოტარიუსს შეუძლია უარი თქვას მორიგების აქტის დამტკიცებაზე, თუ მხარეთა მიერ მიღწეული შეთანხმების შინაარსი აშკარად ეწინააღმდეგება კანონის იმპერატიულ ნორმებს,¹⁰⁵ ზნეობას ან საჯარო წესრიგს, რეალურად ინსტრუქციის მე-9 მუხლის გამოძახილია – უარი სანოტარო მოქმედებაზე. აღნიშნულის საფუძველზე აშკარაა, ამ ორი ინსტიტუტის სამართლებრივი მონათესავეობა, რაც გამოიხატა ინსტრუქციის ზოგადი ნაწილის მუხლების განმარტების ტექნიკასა და გამოყენების ფარგლებში.

სანოტარო მედიაციის პროცესი „ერთი სივრცის ფარგლებში“ მოექცა „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის შემადგენლობაში და აგრძელებს მასთან ერთად საკანონმდებლო დონეზე თანაარსებობას. მისი აღ-

¹⁰² სუხიტაშვილი დ., სანოტარო სამართალი, თბ., 2012, 184.

¹⁰³ იქვე, 211.

¹⁰⁴ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის ოფიციალური ვებგვერდი, სანოტარო მედიაცია, სანოტარო მედიაცია დავის მოგვარების ალტერნატიული, გამარტივებული ფორმაა. დავა წყდება სასამართლო განხილვის გარეშე, მხოლოდ ნოტარიუსის დახმარებით, <<https://www.notary.ge/geo-1424-sanotaro-mediacia>>, [14.06.2019].

¹⁰⁵ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, მე-9 მუხლი. ნოტარიუსს ეკრძალება უსაფუძვლო უარის თქმა სანოტარო მოქმედების შესრულებასა და/ან პროფესიული მომსახურების განევაზე.

სრულების მექანიზმიც ინსტრუქციის 72-ე მუხლს ეხმიანება,¹⁰⁶ როგორც ჩანს სანოტარო მედიაციას ინსტრუქციასთან უფრო მეტი საერთო აქვს ვიდრე „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტთან და ეს სრულებითაც არ ქმნის სამართლებრივ დისონანსს.

ნოტარიუსი გაცემს სააღსრულებო ფურცელს იმ სანოტარო აქტის აღსასრულებლად,¹⁰⁷ რომლის საფუძველზე დადგენილი ვალდებულების აღსრულება კანონმდებლობის შესაბამისად დაიშვება ნოტარიუსის სააღსრულებო ფურცლის საფუძველზე და არ არის გასული ვალდებულების შესრულების ხანდაზმულობის კანონით დადგენილი ვადები.¹⁰⁸

მედიაციის პროცესში მიღწეული შეთანხმების რეალურ განხორციელებას,¹⁰⁹ მორიგების აქტის სამართლებრივი სტატუსი განაპირობებს და მის საფუძველზე სააღსრულებო ფურცლის გაცემის შესაძლებლობა.¹¹⁰ მას შემდეგ, როდესაც მხარეები მორიგების აქტში ნებაყოფლობით სანყისზე ასახავენ თავიანთ შეთანხმებას, მორიგების აქტი სანოტარო აქტის სახეს იღებს და ის ამავდროულად ხდება ნამდვილი სანოტაროსამართლებრივი დოკუმენტი, რომელზეც თავისუფლად ვრცელდება ნოტარიატის მუხლები ცნობა/აღსრულებასთან დაკავშირებით.¹¹¹

მორიგების აქტის შედგენის პროცესში სანოტარო მედიაციის ძირითადი პრინციპები აყალიბებენ მხარეთა და მედიატო-

¹⁰⁶ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, 72-ე მუხლის პირველი ნაწილი.

¹⁰⁷ იხ. *შოთაძე თ.*, იპოთეკა, როგორც საბანკო კრედიტის უზრუნველყოფის საშუალება, თბ., 2011, 181.

¹⁰⁸ *სუხიტაშვილი დ.*, სანოტარო სამართალი, თბ., 2012, 308.

¹⁰⁹ საქართველოს კანონი ნოტარიატის შესახებ, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 04.12.2009, მუხლი 72-ე მუხლის მე-2 ნაწილი.

¹¹⁰ *ჭანტურია ლ.*, კრედიტის უზრუნველყოფის სამართალი, თბ., 2012, 105.

¹¹¹ საქართველოს კანონი „ნოტარიატის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 04.12.2009, მე-40 მუხლი.

რი ნოტარიუსის უფლებამოსილებების გამოხატვა/თანაფარდობის წესს, მორიგების აქტის შედგენის შემდეგ კი თანაარსებობას ოფიციალურად იწყებს ქართული ნოტარიატის ძირითადი პრინციპები, აღსრულების ნაწილში.¹¹²

4.2. სანოტარო მედიაციის საფასური

ქართული ნოტარიატის ერთ-ერთი ძირითადი პრინციპი, თვითდაფინანსების პრინციპია. ამავე პრინციპის შესაბამისად ნოტარიუსი თავად უზრუნველყოფს თავისი საქმიანობის ფინანსურ რეგულირებას, საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 29 დეკემბერის დადგენილება №507 „სანოტარო მოქმედებათა შესრულებისათვის საზღაურისა და საქართველოს ნოტარიუსთა პალატისთვის დადგენილი საფასურის ოდენობების, მათი გადახდევინების წესისა და მომსახურების ვადების დამტკიცების შესახებ“ (შემდგომში დადგენილება), სამართლებრივი აქტის საფუძველზე.

იქედან გამომდინარე, რომ ნოტარიუსი არ არის საჯარო მოხელე, მისი დაფინანსება სახელმწიფო ბიუჯეტიდან არ ხდება, სახელმწიფო ხელისუფლების საკანონმდებლო აქტი სამართლიანობის პრინციპიდან გამომდინარე, ადგენს სანოტარო მოქმედებათა შესრულებისათვის საზღაურისა და საქართველოს ნოტარიუსთა პალატისთვის დადგენილი საფასურის ოდენობას, მათი გადახდევინების წესისა და მომსახურების ვადების დამტკიცების თაობაზე მთავრობის დადგენილებით.¹¹³ დადგენილება განმარტავს სანოტარო მოქმედების შესრულებისათვის

¹¹² უითდეჰაავი ი. (რედ.), ქურთაული ს., საქართველოს სააღსრულებო სისტემის მიმოხილვა, თბ., 2013, 204.

¹¹³ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 29 დეკემბერის დადგენილება №507 „სანოტარო მოქმედებათა შესრულებისათვის საზღაურისა და საქართველოს ნოტარიუსთა პალატისთვის დადგენილი საფასურის ოდენობების, მათი გადახდევინების წესისა და მომსახურების ვადების დამტკიცების შესახებ“, მე-4 მუხლი, <https://www.notary.ge/res/-docs/sakanonmdeblo/axali_aktebi/sazgauri_01.08.2016.pdf>, [14.06.2019].

განკუთვნილი საზღაურის ცნებას.¹¹⁴ საზღაური დგინდება მხოლოდ ამ დადგენლებით გათვალისწინებული წესით.

საზღაურის ოდენობის დადგენისას, კერძოდ, მინიმალური და მაქსიმალური ზღვრების დანესებისას, მხედველობაში მიიღება სანოტარო მოქმედების სირთულე, განეული სამართლებრივი კონსულტაცია, შესრულებული ტექნიკური სამუშაო და დახარჯული დრო. გამომდინარე იქედან, რომ სანოტარო მედიაცია არ არის ჩვეულებრივი სანოტარო მოქმედება, მისი საფასური განსხვავებულად განისაზღვრება.

დადგენილება განასხვავებს ნებაყოფლობითი და სავალდებულო მედიაციის საფასურის გადახდის წესს.¹¹⁵ სავალდებულო მედიაციის დროს მხარეები საზღაურის გადახდისგან თავისუფლდებიან, შემდეგ კანონით განსაზღვრულ შემთხვევებში: ნოტარიუსის მიერ გარიგებაზე მხარეთა ხელმოწერების დამონმებისას, სანოტარო შეთანხმების გაფორმებისას მედიაციის თაობაზე, სანოტარო მედიაციის პროცესში, მორიგების აქტის შედგენის ეტაპზე, მედიაციის შეთანხმებისა და მედიატორის ოქმზე მხარეებისა და მედიატორის ხელმოწერის ნამდვილობის დადასტურებისას.

ნებაყოფლობით მედიაციის პროცესში კი ნოტარიუსი დამოუკიდებლად განსაზღვრავს საფასურის ოდენობას, რამეთუ არ არსებობს ოფიციალურად დადგენილი მინიმალური და მაქსიმალური ზღვარი. მხარეთა მოლაპარაკების საფუძველზე უნდა გადაწყდეს კონკრეტული თანხა, სასურველია მაქსიმალური ოდენობის დადგენა სარეკომენდაციო ხასიათის ფარგლებში.

მიზანშეწონილი იქნება, თუ საკანონმდებლო დონეზე დარეგულირდება თანხის ზედა ზღვარი, სასურველია ეს ზედა ზღვარი სასამართლო დანახარჯებზე ნაკლები იყოს, ამით

¹¹⁴ იხ. *Nastri M.*, *Telematic Land Registers: the Role of the Civil Law Notary, Digital Evidence & Elec. Signature L. Rev.* 19, 2007, 22.

¹¹⁵ საქართველოს კანონი „სახელმწიფო პროექტის ფარგლებში მიწის ნაკვეთებზე უფლებათა სისტემური და სპორადული რეგისტრაციის სპეციალური წესისა და საკადასტრო მონაცემების სრულყოფის შესახებ“, 17/06/2016, 23-ე მუხლის მე-4 ნაწილი.

ვფიქრობთ, მხარეები უფრო მეტად იქნებიან უზრუნველყოფილი, რომ არ მოხდეს არასათანადო ხარჯების მათთვის გადახდევენება. საბოლოოდ, კი სანოტარო მედიაციის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი მახასიათებელი კომპონენტი – დავის ნაკლები დანახარჯებით დასრულება, დაცული იქნება საკანონმდებლო დონეზე.

სანოტარო მედიაციის ცნებიდან გამომდინარე, სანოტარო მედიაციას მხარეები მიმართავენ თავიანთი სურვილის შესაბამისად,¹¹⁶ ლოგიკურია რომ ორივე მხარე გამოთქვამს მზაობას დაასრულონ დავა მოლაპარაკების გზით. ამიტომაც საფასურის გადახდა შეიძლება მოხდეს მხარეთა მიერ, ან მხოლოდ ერთი მხარის მიერ თუ ამაზე ისინი მედიაციის პროცესში შეთანხმდებიან. შესაძლებელია, რომ ხარჯების გადახდევენება მოხდეს თითოეული მხარის ინტერესების/მოთხოვნების დაკმაყოფილების პროპორციულად.¹¹⁷ ასეთ შემთხვევაში საფასური განისაზღვრება დავის საგნის ღირებულების მიხედვით და მხარეებს მოუწევთ იმ ოდენობის მომსახურების საფასურის გადახდა, რა ნაწილშიც მოხდა მათი მოთხოვნის დაკმაყოფილება.

¹¹⁶ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, მე-100 მუხლის მე-3 ნაწილი, მედიაცია შეიძლება განხორციელდეს მხოლოდ ყველა მხარის თანხმობით. „სახელმწიფო პროექტის ფარგლებში მინის ნაკვეთებზე უფლებათა სისტემური და სპორადული რეგისტრაციის სპეციალური წესისა და საკადასტრო მონაცემების სრულყოფის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევაში ადმინისტრაციული ორგანო სავალდებულო წესით მიმართავს სანოტარო მედიაციას.

¹¹⁷ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის ოფიციალური ვებგვერდი, სანოტარო მედიაცია, სანოტარო მედიაციის ერთ-ერთ უპირატესობად მითითებულია: დავის მოგვარება სწრაფად და იაფად – მოდავე მხარეებს აღარ უწევთ სასამართლოში წასვლა, მიდიან ნებისმიერ მედიატორ-ნოტარიუსთან, იხდიან ნაკლებს (სანოტარო მოქმედების საზღაური განისაზღვრება მხარეებსა და ნოტარიუსს შორის მოლაპარაკების შედეგად), <<https://www.notary.ge/geo-1424-sanotaro-mediacia>>, [14.06.2019].

5. სანოტარო მედიაციის საკითხის მოწესრიგება უცხოური კანონმდებლობის მიხედვით

5.1. სამეცნიერო სფეროში გამოთქმული მოსაზრებები სანოტარო მედიაციასთან მიმართებით

სანოტარო მედიაცია საზღვარგარეთის ქვეყნების სამართალშიც კი საკმაოდ ახალი ცნებაა, შესაბამისად, საინტერესოა ის საკითხები, რაც აღნიშნული თემის ირგვლივ განიხილება საერთაშორისო დონეზე. 2012 წელს ევროპარლამენტის მხარდაჭერით ნოტარიუსმა სტეფან ფრეიერმა გამოაქვეყნა კვლევა სახელწოდებით: „რატომ არ არის აქტუალური მედიაცია, როგორც დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული საშუალება“, სადაც ავტორი ხაზს უსვამს სამედიატორო დავებში ნოტარიუსის მონაწილეობის მნიშვნელობას და აგრეთვე აღნიშნავს, რომ თავად ნოტარიუსებს ნაკლები ინტერესი აქვთ მედიაციის სფეროში მუშაობის,¹¹⁸ რაც გამონვეულია იმით, რომ ნოტარიუსებს ნაკლები ინფორმაცია აქვთ მედიაციის გზით დავის გადაწყვეტის შესაძლებლობასთან დაკავშირებით.¹¹⁹

ავტორის უმთავრესი რჩევა კი სტატიაში სწორედ ისაა, რომ მოხდეს ნოტარიუსების გადამზადება ტრენინგებისა თუ ინფორმაციული შეხვედრების გზით, რათა ამალღდეს მათი ცნობიერების დონე და გაუჩნდეთ ინტერესი დავის გადაწყვეტის ამ სფეროში მონაწილეობის.¹²⁰

გროდნოს უნივერსიტეტის პროფესორი ირენა კირველი თავის სტატიაში „ნოტარიუსი, როგორც მედიატორი ბელარუსის რესპუბლიკაში“, განიხილავს საკანონმდებლო მოწესრიგებასა და ინიციატივებს სანოტარო მედიაციის საკითხთან მიმართებით. საინტერესოა, რომ 2013 წლის 13 ივლისს ბელარუსის რესპუბლიკაში მიღებულ იქნა მედიაციის შესახებ აქტი.

¹¹⁸ ევროპის ნოტარიუსთა კავშირის ოფიციალური ვებგვერდი, სანოტარო მედიაცია, www.enn-rne.eu, [14.06.2019].

¹¹⁹ *Prayer S., Why is Mediation not Used More Often as a Means of Alternative Dispute Resolution, European Parliament, Brussels, 2012, 17.*

¹²⁰ იქვე, 11.

ხსენებული საკანონმდებლო აქტის 42-ე პუნქტი განამტკიცებს, რომ მხარის მოთხოვნის შემთხვევაში, მედიატორმა უნდა გაუწიოს მას დახმარება სამედიაციო შეთანხვების მიღწევაში,¹²¹ რაც, სტატიის ავტორის აზრით, საკმაოდ დიდ გამოცდილებასა და პრაქტიკულ ცოდნას საჭიროებს, თანაც იმის ფონზე, რომ ბელარუსის მინისტრთა საბჭოს მიერ 2013 წელს მიღებული ნომერ 1150-ე რეგულაცია მედიაციის პროცედურულ წესებთან დაკავშირებით ცხადად განერს მედიაციის სავალდებულო წინაპირობებს და მიუთითებს მედიატორის კვალიფიკაციაზე, სერტიფიცირებასა და აკადემიურ სტატუსზე. ნოტარიუსი კი სწორედ ის ადამიანია, რომელსაც უშუალოდ პრაქტიკული გამოცდილება და ცოდნა აქვს მსგავსი სამართლებრივი დოკუმენტების შედგენისა, შესაბამისად, მისი მონაწილეობით სამედიაციო დავების გადაწყვეტა მხოლოდ და მხოლოდ განამტკიცებს სამოქალაქო სამართლებრივი ურთიერთობების სტაბილურობასა და სიმყარეს.¹²²

ქართულ სამართლებრივ სივრცეშიც საკმაოდ ახალია სა-ნოტარო მედიაციის საკითხი. თუმცა ბევრი თვალსაზრისით, მათ შორის, ევროპულ ინსტიტუტებთან ჰარმონიზაციისა და მედიაციის ინსტიტუტის ეფექტურობის ზრდისათვის, მეტად წინგადადგმული ნაბიჯი იქნება ნოტარიუსის უფრო აქტიური ჩართულობა მედიაციის პროცესში.¹²³ ამ შემთხვევაში შეიძლება ითქვას, რომ ევროპული ტენდენცია სწორედ რომ ნოტარიუსის ხელმძღვანელობით მედიაციის პროცესისათვის მეტი სიმყარისა და სტაბილურობის მინიჭებაა.

¹²¹ *Kirvel I.*, Notaries as Mediators in the Republic of Belarus, *Bialostockie Studia Prawnicze*, Vol.22, №4, 2017, 282.

¹²² იქვე, 284.

¹²³ *Rosepashvili N., Tkebuchava M.*, Notary Mediation in Georgia., *Tb.*, 2017, 114.

5.2. ევროკავშირის ნოტარიუსთა საბჭოს პროექტი „მედიაცია ნოტარიუსებისთვის – ნოტარიუსები მედიაციისთვის“

პროექტი „მედიაცია ნოტარიუსებისთვის – ნოტარიუსები მედიაციისთვის“ დაფუძნებულ იქნა ევროკავშირის ნოტარიუსთა საბჭოს მიერ ევროკომისიასთან თანამშრომლობით.¹²⁴ აღნიშნული პროექტი მნიშვნელოვანი წინგადადგმული ნაბიჯია ევროპულ სივრცეში საერთოსამართლებრივი ჩარჩოს შექმნის თვალსაზრისით.¹²⁵ ევროკომისიის 2015 წლის დირექტივის¹²⁶ შემდეგ კომისიის მიერ მოწვეულ იქნა ევროპის კავშირის წევრი ქვეყნების ნოტარიატი, ისევე როგორც სხვა პრაქტიკოსი პროფესიონალები, რომლებიც მუშაობენ სამედიაციო დავებთან დაკავშირებით იმისათვის, რათა ერთობლივად დაგეგმილიყო სამომავლო ინიციატივები მედიაციის ინსტიტუტთან მიმართებით ცნობიერების ამაღლების და მისი პოპულარიზაციის მიზნით.

პროგრამის პირველი საფეხური მოიცავდა 2018 წლის დასაწყისში სამუშაო შეხვედრებს სამოქალაქო და კომერციული მედიაციის თემებზე: ესპანეთში, საფრანგეთში, სლოვენიაში, იტალიასა და ბელგიაში. თითოეული ვორკშოპი იძლეოდა იმის შესაძლებლობას, რომ მომხდარიყო ქვეყნებს შორის ინფორმაციის გაცვლა საკანონმდებლო რეგულაციებთან თუ პრაქტიკულ გამოცდილებასთან დაკავშირებით. მაგალითისთვის, 2016 წლის სექტემბერში პირველ ექსპერიმენტულ სამუშაო შეხვედ-

¹²⁴ The European Project “Mediation for Notaries-Notaries for Mediation”, co-funded by the Directorate General for Justice and Consumers of the European Commission (DGJUST) and Co-ordinated by the Council of the Notariats of the European Union(CNUE) under the JUST-AG-2016-02 Call for Proposals.

¹²⁵ The European Notarial Network was Created in 2008 by the CNUE, then Improved and Supported by European Commission Co-funding from 2010 under the Programme Justice, Freedom and Security JLS Civil Justice 2007-2013.

¹²⁶ Report on the Implementation of Directive 2008/52/EC of the European Parliament and of the Council of 21 May 2008 on Certain Aspects of Mediation in Civil and Commercial Matters (2016/2066 (INI)), <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A8-2017-0238+0+DOC+XML+V0//EN>>, [14.06.2019].

რაზე¹²⁷ – პარიზში, ნოტარიუსები, რომლებიც ენეოდნენ სამედიაციო საქმიანობას, საუბრობდნენ თავიანთი გამოცდილების შესახებ, ყურადღებას ამახვილებდნენ ძირითად პრინციპებზე მედიაციის პროცესში და ასევე სახელმწიფოებს შორის მსგავს საკითხებთან დაკავშირებით ურთიერთთანამშროლობის მნიშვნელობაზე.

პროგრამა ასევე გულისხმობს საერთაშორისო თანამშრომლობის შექმნას, რომლის მიხედვითაც სანოტარო მედიაცია, გარდა იმისა, რომ ის იქნება ადგილობრივი რეგულირების შემადგენელი ნაწილი, ასევე შეიძლება მოქმედი იყოს საერთაშორისო საკანონმდებლო დონეზეც. საბოლოოდ კი ევროპელ ნოტარიუსებს მიეცემათ შესაძლებლობა გაერთიანდნენ საერთო გამოწვევებისა და პრობლემების წინააღმდეგ.¹²⁸

2009 წლის 11 დეკემბერს აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით მიღებულ იქნა ნოტარიუსთა ეთიკის ახალი ევროპული კოდექსი,¹²⁹ რომლის ძირითადი ამოსავალი წერტილიც სწორედ ნოტარიუსის მიერ მიღებული სამედიაციო შეთანხმების საერთაშორისო დონეზე ქმედითობა და ეფექტურობაა. მაშინ, როცა ევროპულ ქვეყნებში საკანონმდებლო დონეზე უკვე არსებობს ვალდებულება ნოტარიუსი – მედიატორებისთვის, რომ ნათლად განერონ სპეციალური წესები სამედიაციო საქმიანობასთან დაკავშირებით, საერთაშორისო ასპარეზზეც დღითიდღე უფრო მზარდია ასეთი სპეციალური მოწესრიგების აუცილებლობა, რათა მხარეები მეტად გაცნობიერებული იყვნენ,

¹²⁷ Symposium on “Mediation and Arbitration: Challenges for European Notarial Practice” Held on 12 September 2016 by the Conseil Supérieur du Notariat in Paris.

¹²⁸ Mediation for Notaries- Notaries for Mediation, Notaries of Europe, Practical Guide, Cross-Border Notarial Mediation, Co-funded by European Union, (2014-2020), 9.

¹²⁹ Report from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee of 26.08.2016 on the Application of Directive 2008/52/EC of the European Parliament and of the Council on certain Aspects of Mediation in Civil and Commercial Matters, <<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/EN/1-2016-542-EN-F1-1.PDF>>, [14.06.2019].

თუ რას უნდა ელოდნენ მედიაციის პროცესისგან და პროცესიც თავად გახდეს უფრო სტაბილური.¹³⁰

5.3. საერთაშორისო სანოტარო მედიაციის ეფექტურობა

რომში მიმდინარე სამუშაო შეხვედრის ძირითადი განხილვის საგანი 2018 წელს სწორედ საერთაშორისო მედიაციის ეფექტურობა იყო.¹³¹ აღნიშნული საკითხი წინ წამოინია თითქმის ყველა სხვა შეხვედრის დროს, როდესაც განიხილებოდა საერთო საკანონმდებლო ჩარჩოს შექმნისა და მისი საერთაშორისო დონეზე იმპლემენტაციის საკითხი. შესაბამისად, ჩამოყალიბდა ერთგვაროვანი მიდგომა, რომლის მიხედვითაც მაქსიმალური ეფექტურობისა და ქმედითობის გამოვლინების მაჩვენებელი შეიძლება ყოფილიყო სამედიაციო შეთანხმებები და მედიატორი ნოტარიუსის მიერ მისი დამონმების მექანიზმი.¹³² ასევე შეხვედრების დროს აღინიშნა ისიც, რომ ეფექტურობის საკითხის თვალსაზრისით ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი იყო საერთაშორისო საკანონმდებლო დონეზე, სახელმწიფოთაშორის ურთიერთობებში, ნოტარიუსის მიერ დამონმებული სამედიაციო შეთანხმებისათვის, აღსრულებაუნარიანობის მინიჭება.

5.4. ევროპის ნოტარიუსთა კავშირი

ამჟამინდელი მონაცემებით ევროპის ნოტარიუსთა კავშირი აერთიანებს 800 ნოტარიუსს რეგიონის მასშტაბით, რომლებიც სარგებლობენ კავშირის მიერ შეთავაზებული ყველა საშუალებით.¹³³ კავშირის ძირითადი მიზანია უზრუნველყოს ინ-

¹³⁰ Mediation for Notaries- Notaries for Mediation, Notaries of Europe, Practical Guide, Cross-Border Notarial Mediation, Co-funded by European Union, 2014-2020, 9.

¹³¹ Mediation for Notaries- Notaries for Mediation, Notaries of Europe, Practical Guide, Cross-Border Notarial Mediation, Co-funded by European Union, 2014-2020, 17.

¹³² იქვე.

¹³³ ევროპის ნოტარიუსთა კავშირის ოფიციალური ვებგვერდი, სანოტარო მედიაცია, <www.enm-me.eu>, [14.06.2019].

ფორმაციისა და ტექნიკური დახმარების მიწოდება ევროპელი ნოტარიუსებისთვის საერთაშორისო დონეზე მნიშვნელოვან პრობლემატურ შემთხვევებში.¹³⁴ პროექტი მხარდაჭერილია ევროკომისიის მიერ დაფინანსებული სამართლებრივი განვითარების პროგრამის ხელმძღვანელობით.¹³⁵ აღსანიშნავია, რომ ევროპის ნოტარიუსთა კავშირის აქტივობები შემდეგ ძირითად ვექტორებზეა დაფუძნებული:

- საერთაშორისო დონეზე პრობლემურ შემთხვევებში, ნოტარიუსების მიერ კითხვა – პასუხის რეჟიმში თავიანთი მოსაზრებებისა და პრობლემის გადაჭრის გზების ერთმანეთისთვის გაზიარება;

- მაკრო პროექტები, რომლებიც უზრუნველყოფს საკანონმდებლო დონეზე მოქალაქეების ინფორმირებას, ასევე ნოტარიუსების ცოდნის დონის ამაღლებას საერთაშორისოსამართლებრივი კუთხით, კონკრეტულად საზღვარგარეთის ქვეყნების საკანონმდებლო მონესრიგების შესახებ ინფორმაციის მათთვის მიწოდებით.¹³⁶

6. დასკვნა

სტატიაში განხილულმა საკითხებმა ცხადყო სანოტარო მედიაციის არსებობის აუცილებლობა და მისი განვითარების სამომავლო პერსპექტივა. მოვლენათა ქრონოლოგიურმა განვითარებამ მედიაციის ერთ-ერთი სახე – სანოტარო მედიაცია ქართული ნოტარიატის შემადგენელ ნაწილად აქცია. შეიძლება

¹³⁴ Mediation for Notaries- Notaries for Mediation, Notaries of Europe, Practical Guide, Cross-Border Notarial Mediation, Co-funded by European Union, (2014-2020), 19.

¹³⁵ The ENN is Co-funded by the European Commission’s Directorate General for Justice and Consumers (DG JUST) and Co-ordinated by the Council of the Notariats of the European Union (CNUE) through this European Union Programme: JUST/2016/SPOB/OG/NETW.

¹³⁶ იხ. ვებგვერდები: The Couples in Europe, <<http://www.coupleseurope.eu/>>, The Vulnerable in Europe <<http://the-vulnerable.eu/?lang=en>>, [14.06.2019], Succession in Europe, <<http://www.successions-europe.eu/>>, [14.06.2019] და ა.შ.

ითქვას რომ „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტის, ჯერ კიდევ, არაოფიციალურმა ხასიათმა, სანოტარო მედიაცია ინსტრუქციის უბრალო დამატებად მოიაზრა.

კვლევაში საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობის საფუძველზე გამოიყო ქართული ნოტარიატის ძირითადი ასპექტები და მისი მიმღებლობა მედიაციის პროცესის მიმართ.¹³⁷ სანოტარო მედიაციის არსებული სამართლებრივი მოწესრიგების საფუძველზე ჩამოყალიბდა სანოტარო მედიაციის ცნება¹³⁸ და მედიატორი ნოტარიუსის სტატუსი.¹³⁹ სანოტარო მედიაციის პროცესის დროსა და სივრცეში წარმოდგენამ წარმოაჩინა მისი რეგულირების მნიშვნელოვანი თავისებურებები.

ევროპულ საერთაშორისოსამართლებრივ დონეზე მედიაციის, როგორც დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული მექანიზმის, თვალსაზრისით ერთ-ერთი ყველაზე აქტუალური და განხილვადი საკითხი სწორედ სანოტარო მედიაციაა, რაც მიუთითებს იმ ტენდენციაზე, რომ ევროპის მნიშვნელოვანი პოლიტიკური გაერთიანებები ეძებენ ახალ გზებს, თუ როგორ განავითარონ და გახადონ მედიაციის პროცესი მეტად სტაბილური, ამ მხრივ კი გამოსავალს შეიძლება ითქვას, რომ უმსხვილესი პოლიტიკური აქტორები სანოტარო მედიაციაში ხედავენ.¹⁴⁰ დღითი დღე უფრო ხმამაღლა და მყარად განიხილება საკანონმდებლო სივრცის შექმნა, რაც უზრუნველყოფს მედიატორი ნოტარიუსის მიერ მიღწეული სამედიაციო შეთანხმების აღსრულებაუ-

¹³⁷ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71, „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31.03.2010, მე-100 მუხლი.

¹³⁸ იქვე, 104-ე მუხლი.

¹³⁹ საქართველოს კანონი „ნოტარიატის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 22/12/2009, მე-3 მუხლი.

¹⁴⁰ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის ოფიციალური ვებგვერდი, სანოტარო მედიაცია, <<https://www.notary.ge/geo-1424-sanotaro-mediacia>>, [14.06.2019].

ნარიანობას არა მხოლოდ კონკრეტული ქვეყნის შიგნით, არამედ ევროპული, სახელმწიფოთაშორისი არეალის დონეზე.¹⁴¹

კიდევ ერთხელ უნდა აღინიშნოს, რომ სანოტარო მედიაციის სრულად „მიმაგრება“ – დაქვემდებარება ქართული ნოტარიატის ინსტიტუტის მარეგულირებელ აქტებზე ბევრ კითხვას ბადებს და პროცესს გაურკვეველ ხასიათს სძენს იმ ფონზე, როცა „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტი ჯერ კიდევ არ არის მიღებული,¹⁴² რთულია იმის განსაზღვრა „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის მიღების შემდგომ სანოტარო მედიაცია როგორ დაიმკვიდრებს ადგილს ახალ ნორმატიულ რეალობაში.

ქართული ნოტარიატის მნიშვნელობის, სანოტარო სამართალში მისი ადგილის სამართლებრივმა ანალიზმა აჩვენა, დადებითი მიმდებლობა ზოგადად მედიაციის ინსტიტუტის მიმართ, თუმცა მედიაციის საკანონმდებლო ჩარჩოს ფორმირების მიმდინარე პროცესი სანოტარო მედიაციის დროულ და შესაბამის განვითარებას აყენებს დღის წესრიგში.

ბიბლიოგრაფია:

1. საქართველოს კონსტიტუცია, 24/08/1995.
2. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი, 26/06/1997.
3. საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, 09/10/2009.
4. საქართველოს კანონი „ნოტარიატის შესახებ“, 04/12/2009.
5. საქართველოს კანონი „საჯარო სამსახურის შესახებ“, 27/10/2015.
6. საქართველოს კანონი „სახელმწიფო პროექტის ფარგლებში მიწის ნაკვეთებზე უფლებათა სისტემური და სპორადული რეგისტრაციის სპეციალური წესისა და საკადასტრო მონაცემების სრულყოფის შესახებ“, 17/06/2016.

¹⁴¹ შვახტგენი ა., ნოტარიუსის საქმიანობა სამოქალაქო საზოგადოების საკეთილდღეოდ, თარგმანი: ტყეზურავა მ., საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის სამეცნიერო პრაქტიკული ჟურნ. „საქართველოს ნოტარიატი“, №3-4, 2002, 5.

¹⁴² „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტი (№07-2/319/9).

7. საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №71 „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, 31/03/2010.
8. საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის წესდება, 28/01/2018.
9. საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 29 დეკემბერის დადგენილება №507 „სანოტარო მოქმედებათა შესრულებისათვის საზღაურისა და საქართველოს ნოტარიუსთა პალატისთვის დადგენილი საფასურის ოდენობების, მათი გადახდევინების წესისა და მომსახურების ვადების დამტკიცების შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 29/12/2011.
10. „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტი, (№07-2/319/9), <<https://info.parliament.ge/?fbclid=IwAR1XmxIAmbJDttXUX6-86v4w827ME4Cu5YOi6y-E-dqe-cA5wIjfnVg1y9eI#lawdrafting/17577>>, [14.06.2019].
11. ბარნაბიშვილი გ., ნიკლაური ს., სამედიაციო მორიგების აღსრულების საკითხი საქართველოში, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა – წელიწდეული 2017“, თსუ-ის გამომცემლობა 2018, 8-9, 16.
12. გოგოლაძე მ., მარიამიძე გ., სანოტარო სამართალი, თბ., 2016, 58, 65-67, 76, 140, 278.
13. ელოშვილი ნ., კონფიდენციალურობის პრინციპის მნიშვნელობა მედიაციის პროცესში, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა – წელიწდეული 2013“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2014, 7.
14. ვაშაკიძე მ., თარხნიშვილი ქ., ჯობაძე ნ., ემოციური ინტელექტის მნიშვნელობა მედიაციის პროცესში, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა – წელიწდეული 2017“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2018, 91.
15. კობერიძე ს., მედიატორის აკრედიტაციის სტანდარტები საქართველოში, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა – წელიწდეული 2017“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2018, 136.
16. კოპალეიშვილი პ., საზღვაო დავაზე მიღებული უცხო ქვეყნის საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების ცნობა – აღსრულების პრობლემები საქართველოში, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა – წელიწდეული 2016“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2017, 57.
17. ლეგაშვილი დ., კუპრაშვილი რ., ნოტარიუსის უფლებამოსილების ფარგლები სააღსრულებო ფურცლის გაცემისას, „სამართლის ჟურნალი“, თსუ-ის გამომცემლობა, №2, 2016, 78.
18. ოქროპირიძე ბ., მედიაცია – სიახლე თანამედროვე ქართულ სამართალში და მისი განვითარების პერსპექტივა საერთაშორისო გამოცდილების საფუძველზე, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული

- გადაწყვეტა – ნელინდეული 2012“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2013, 33.
19. *სუბიტაშვილი დ.*, სანოტარო სამართალი, თბ., 2012, 7, 19-20, 99, 135-136, 184, 261, 308.
 20. *უითდეჰაავი ი. (რედ.)*, *ქურთაული ს.*, საქართველოს სააღსრულებო სისტემის მიმოხილვა, თბ., 2013, 204.
 21. *შენგელია ე.*, რომან შენგელია 70, საიუბილეო კრებული, სამართლის პრობლემები, თბ., 2012, 389.
 22. *შვახტგენი ა.*, ნოტარიუსის საქმიანობა სამოქალაქო საზოგადოების საკეთილდღეოდ, თარგმანი: *ტყეზურავა მ.*, საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის სამეცნიერო პრაქტიკული ჟურნ. „საქართველოს ნოტარიატი“, №3-4, 2002, 5-6.
 23. *შოთაძე თ.*, იპოთეკა, როგორც საბანკო კრედიტის უზრუნველყოფის საშუალება, თბ., 2011, 308.
 24. *შოთაძე თ.*, სამოქალაქო კოდექსის კომენტარი, 311¹ მუხლი, ნიგნი II, თბ., 2018, 617.
 25. *ჩიტაშვილი ნ.*, სამართლიანი შეთანხმება როგორც მედიაციის ეთიკური ურღვევების საფუძველი, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა – ნელინდეული 2016“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2017, 10.
 26. *ჩიტაშვილი ნ.*, მედიაციის ეთიკის რეგულირების ფარგლები და ეთიკის სტანდარტით ბოჭვის ადრესატები, „სამართლის ჟურნალი“, თსუ-ის გამომცემლობა, №1, 2016, 30, 33.
 27. *ცერცვაძე გ.*, მედიაცია, თბ., 2010, 178.
 28. *ცერცვაძე გ. (რედ.)*, *არევაძე მ.*, *ვასაძე ე.*, *თვაური რ.*, *ივანიძე გ.*, *მახაური პ.*, *ყიყიაშვილი თ.*, *ტაკაშვილი ს.*, *ხუჭუა თ.*, *ჯიბლაძე ბ.*, მედიაციის სამართლებრივი რეგულირების პერსპექტივები საქართველოში, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დავის ალტერნატიული გადაწყვეტის ნაციონალური ცენტრი, თბ., 2013, 67-69, 72, 135.
 29. *ნულაძე ა.*, სასამართლო მედიაციის ქართული მოდელი ევრო-ამერიკულ პრიზმაში, თბ., 2016, 142.
 30. *ჭადაშვილი თ.*, ნოტარიუსი – დამატებითი ფორმალობა თუ ხელშეკრულების მხარეთა ინფორმირებულობისა და თანასწორობის გარანტი?, თბ., 2012, 6.
 31. *ჭანტურია ლ.*, სამოქალაქო კოდექსის კომენტარი, მე-2 მუხლი, ნიგნი I, თბ., 2017, 13.
 32. *ჭანტურია ლ.*, კრედიტის უზრუნველყოფის სამართალი, თბ., 2012, 105.

33. ჭიტაშვილი რ., მედიაციის უპირატესობანი არბიტრაჟთან შედარებით, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა – ნელინდეული 2013“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2014, 146.
34. ხუბუა გ., სამართლის თეორია, 2015, 91, 184.
35. ჯავახიშვილი ლ., არასრულწლოვანთა განრიდებისა და მედიაციის პროგრამის მიმოხილვა, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა – ნელინდეული 2016“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2017, 183.
36. *Closen M.*, Notary Best Practices, National Notary Association, 2018, 10-15, <<https://www.nationalnotary.org/closen-best-practices-guide>>, [14.06.2019].
37. *Kirvel I.*, Notaries as Mediators in the Republic of Belarus., *Bialostockie Studia Prawnicze.*, vol.22, № 4, 2017, 282, 284.
38. *Noble K.*, Stepping Up To Conflict, 2019, <<https://www.mediate.com/articles/noble-stepping-up.cfm>>, [14.06.2019].
39. *Puigvert W.*, Die notarielle Urkunde und die Naturalexekution, Bremen, 2004, 56-57.
40. *Rosepashvili N., Tkebuchava M.*, Notary Mediation in Georgia., 2017, 114.
41. *Simpson M.*, Confused Conversations, 2019, <<https://www.mediate.com/articles/simpson-confused-conversations.cfm>>, [14.06.2019].
42. *Prayer S.*, Why is Mediation not Used More Often as a Means of Alternative Dispute Resolution, European Parliament, Brussels 2012, 11, 17.
43. Mediation for Notaries – Notaries for Mediation, Notaries of Europe, Practical Guide, Cross-Border Notarial Mediation, Co-funded by European Union, 2014 – 2020, 9.
44. Report from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee of 26.08.2016 on the Application of Directive 2008/52/EC of the European Parliament and of the Council on Certain Aspects of Mediation in Civil and Commercial Matters, <<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/EN/1-2016-542-EN-F1-1.PDF>>, [14.06.2019].
45. Report on the Implementation of Directive 2008/52/EC of the European Parliament and of the Council of 21 May 2008 on Certain Aspects of Mediation in Civil and Commercial Matters (2016/2066 (INI)), <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP/-TEXT+REPORT+A8-2017-0238+0+DOC+XML+V0//EN>>, [14.06.2019].
46. Symposium on “Mediation and Arbitration: Challenges for European Notarial practice” Held on 12 September 2016 by the Conseil Supérieur du Notariat in Paris.
47. The ENN is Co-funded by the European Commission’s Directorate General for Justice and Consumers (DG JUST) and Co-ordinated by the Council of

the Notariats of the European Union (CNUE) through this European Union Programme: JUST/2016/SPOB/OG/NETW.

48. The European Project “Mediation for Notaries-Notaries for Mediation”, co-funded by the Directorate General for Justice and Consumers of the European Commission (DGJUST) and Co-ordinated by the Council of the Notariats of the European Union (CNUE) under the JUST-AG-2016-02 call for Proposals.
49. <<https://info.parliament.ge/?fbclid=IwAR1XmxIAmbJDttXUX686v4w827ME4Cu5YOi6y-E-dqe-cA5wIjfNvG1y9eI#law-drafting/17577>>, [14.06.2019].
50. <<http://www.justice.gov.ge/Page/index/?code=68a76dfc-a4fe-422f-92a2-20c94b4aaea3>>, [14.06.2019].
51. <<https://www.mediate.com/articles/simpson-confused-conversations.cfm>>, [14.06.2019].
52. <<https://www.notary.ge/geo-1424-sanotaro-mediacia>>, [14.06.2019].
53. <<https://www.notary.ge/index.php?id=174&lang=geo>>, [14.06.2019].
54. <<https://www.notary.ge/index.php?id=62&lang=geo>>, [14.06.2019].
55. <<https://www.notary.ge/geo-38-sasargeblo-bmulebi>>, [14.06.2019].
56. <<https://www.notary.ge/geo-17-chven-shesaxeb>>, [14.06.2019].
57. <<http://www.successions-europe.eu/>>, [14.06.2019].
58. <<http://the-vulnerable.eu/?lang=en>>, [14.06.2019].
59. <<http://www.coupleseurope.eu/>>, [14.06.2019].
60. <www.enn-rne.eu>, [14.06.2019].